

การเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม : การดำเนินงานหรือกิจกรรมที่แสดงถึงการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามภารกิจของหน่วยงาน เช่น ร่วมกันวางแผน ร่วมดำเนินการ ร่วมแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือร่วมติดตามประเมินผล

กิจกรรม : การพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญาวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2563

พระราชบัญญัติสถาบันวิทยาลัยชุมชน พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้สถาบันวิทยาลัยชุมชน ที่ประกอบด้วยวิทยาลัยชุมชน 20 แห่ง และสำนักงานสถาบันฯ มีภารกิจจัดการศึกษาและให้ความสำคัญและคำนึงถึงเรื่อง การสร้างโอกาสและการเข้าถึงการศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิตของประชาชน ด้วยการสร้างความร่วมมือกับสถาบันอุดมศึกษา สถานศึกษา สถานประกอบการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สถาบันศาสนา หน่วยงานอื่นของภาครัฐและเอกชน เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือชุมชนในการบริหารจัดการ

ดังนั้น สถาบันวิทยาลัยชุมชนจึงกำหนดมาตรการในการวางระบบสำหรับการจัดการศึกษาของสถาบันวิทยาลัยชุมชน ดังนี้

1. มาตรการเพื่อการส่งเสริมการจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาให้เป็นไปตามมาตรฐานหลักสูตรของสถาบันอุดมศึกษา ให้มีคุณภาพและมาตรฐานตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรอนุปริญญา พ.ศ. 2548 และกรอบมาตรฐานคุณวุฒิแห่งชาติระดับอุดมศึกษา (TQF) (สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา พ.ศ. 2552) สำนักงานปลัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม โดยสถาบันวิทยาลัยชุมชนจึงเน้นการเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของวิทยาลัยชุมชน ซึ่งประกอบด้วย

- 1) นักศึกษาปัจจุบัน ศิษย์เก่า และผู้รับบริการ
- 2) อาจารย์ประจำและอาจารย์พิเศษ
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิในศาสตร์/สาขาวิชา
- 4) ผู้มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานหรือการประกอบอาชีพ
- 5) สถานประกอบการ
- 6) ประชาชนจากชุมชน

มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาตั้งแต่การพัฒนาและการปรับปรุงหลักสูตร การมาเป็นอาจารย์ผู้สอนหรือวิทยากรสำหรับการฝึกอบรมและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ซึ่งผู้เชี่ยวชาญเหล่านี้เป็นผู้มีคุณวุฒิทางการศึกษามีประสบการณ์ทางอาชีพ เป็นผู้นำชุมชน/ปราชญ์ชาวบ้าน องค์กรประกอบของบุคคลเหล่านี้เป็นปัจจัยสู่ความสำเร็จตามวงจรคุณภาพในการจัดการศึกษารูปแบบวิทยาลัยชุมชน โดยบุคคลเหล่านี้มีส่วนร่วมในกระบวนการออกแบบหลักสูตร การกำหนดรายวิชา กระบวนการจัดการเรียนการสอนและการรายงานผลการดำเนินการ เพื่อใช้เป็นข้อมูลย้อนกลับสำหรับการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนอย่างเป็นขั้นตอน

2. กระบวนการพัฒนาหลักสูตรของวิทยาลัยชุมชน มีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

- 1) การสำรวจความต้องการ ความจำเป็น การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน สังคม ชุมชน ผู้เรียน
- 2) การกำหนดวัตถุประสงค์ จุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา
- 3) การคัดเลือกและจัดลำดับเนื้อหาสาระวิชาและประสบการณ์เรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ศึกษา
- 4) การคัดเลือกและจัดลำดับประสบการณ์การเรียนรู้
- 5) การกำหนดการวัดผลและประเมินผล

3. กระบวนการพัฒนาหรือปรับปรุงหลักสูตรของสถาบันวิทยาลัยชุมชน ต้องมีการประเมินคุณภาพของหลักสูตรและการเรียนการสอนตลอดหลักสูตร โดยผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมประเมินและให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ ทั้งนี้ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาของสถาบัน วิทยาลัยชุมชน ประกอบด้วย

- 1) ผู้สำเร็จการศึกษาจากหลักสูตรนั้น
- 2) อาจารย์ประจำหลักสูตร อาจารย์ผู้สอน อาจารย์พิเศษ
- 3) ผู้ทรงคุณวุฒิหรือผู้เชี่ยวชาญในสาขาวิชานั้น ๆ ซึ่งเป็นบุคคลภายนอก

ร่วมให้ข้อเสนอแนะและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นเพื่อการพัฒนาและปรับปรุงกลยุทธ์การสอน วิธีการสอน การจัดการกิจกรรมการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และการทวนสอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ เพื่อให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์การศึกษาให้ตรงตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ ซึ่งจะนำมาถึงคุณภาพของผู้สำเร็จการศึกษา

4. แนวทางในการกำหนดเงื่อนไขและขั้นตอนการดำเนินงานการจัดการศึกษาวิทยาลัยชุมชนตามมาตรฐานหลักสูตรอนุปริญญาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา และเงื่อนไขของการเปิดภาคการศึกษาโดยเฉพาะการจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียของวิทยาลัยชุมชนจะทราบระยะเวลาการดำเนินงาน ดังนี้

1) รายละเอียดของหลักสูตรอนุปริญญา (มคอ.2) ที่ได้รับการอนุมัติจากสภาสถาบันวิทยาลัยชุมชน แล้วต้อง เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษารับทราบภายใน 30 วัน

2) รายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จก่อนเปิดสอนในแต่ละภาคการศึกษาให้ครบทุกรายวิชา

3) มีรายงานผลการดำเนินงานของรายวิชา (มคอ.5) และรายงานผลการดำเนินงานของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.6) หลังสิ้นสุดภาคการศึกษาที่เปิดสอนให้ครบทุกหลักสูตร

4) มีรายงานผลการดำเนินงานการดำเนินงานของหลักสูตร (มคอ.7) ภายใน 60 วัน หลังปีการศึกษา

5) แผนการจัดการศึกษาตลอดหลักสูตรรายงานล่วงหน้า 3 เดือน

6) รายงานการจัดการเรียนการสอน รายงานหลังจากเปิดการเรียนการสอน 15 วัน

7) รายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยชุมชนภายใน 120 วัน หลังสิ้นปีการศึกษา เพื่อเผยแพร่ข้อมูลสู่สาธารณชน และเพื่อเป็นการรักษาสีทึ่ของผู้รับบริการจากสถาบันการศึกษาของรัฐที่ต้องจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและมาตรฐาน

5. การพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญาของสถาบันวิทยาลัยชุมชน ที่เป็นหลักสูตรใหม่เพื่อนำไปเปิดการเรียนการสอนเป็นครั้งแรกที่วิทยาลัยชุมชน กระบวนการพัฒนาหลักสูตรใหม่วิทยาลัยได้ดำเนินการตามหลักการและขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาหลักสูตรตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น และที่สำคัญคือวิทยาลัยชุมชนได้เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาหลักสูตร ซึ่งเป็น กระบวนการตั้งต้นทางการจัดการศึกษาของสถาบันวิทยาลัยชุมชนโดยวิทยาลัยชุมชนเป็นสถานที่จัดการศึกษา ซึ่งวิทยาลัยชุมชน โดยการคณะกรรมการพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญาของแต่ละสาขาอันประกอบด้วยผู้สอน ผู้เชี่ยวชาญในศาสตร์/สาขาวิชาเพื่อมาแลกเปลี่ยนประสบการณ์และร่วมกำหนดทิศทางที่จะออกแบบหลักสูตรให้ตรงตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรและสอดคล้องกับความต้องการของสังคม ชุมชน และสถานประกอบการที่ต้องการให้ผู้สำเร็จการศึกษามีความรู้ความสามารถ ตลอดจนทักษะที่จำเป็นตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตร มีคุณลักษณะเฉพาะสาขาและผลลัพธ์การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ (TQF)

การพัฒนาหลักสูตรอนุปริญญาสถาบันวิทยาลัยชุมชน ในปีงบประมาณ 2563 ระหว่างเดือนตุลาคม 2562 - มิถุนายน 2563 หลักสูตรใหม่ 5 สาขาวิชา ดังนี้

1) สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์	วิทยาลัยชุมชนพิจิตร
2) สาขาวิชาเทคโนโลยีสารสนเทศ	วิทยาลัยชุมชนพิจิตร
3) สาขาวิชาอิสลามศึกษา	วิทยาลัยชุมชนพังงา
4) สาขาวิชาการท่องเที่ยว	วิทยาลัยชุมชนสงขลา
5) สาขาวิชาสาธารณสุขชุมชน	วิทยาลัยชุมชนสงขลา

เมื่อดำเนินการพัฒนาหลักสูตรแล้ว ต้องดำเนินการจัดทำเอกสารหลักสูตรหรือที่เรียกว่ารายละเอียดของหลักสูตร (มคอ.2) เพื่อเสนอสภาวิทยาลัยชุมชนและสภาสถาบันวิทยาลัยชุมชนเพื่อเห็นชอบหลักสูตรต่อไป

6. การจัดทำเอกสารรายละเอียดของหลักสูตรอนุปริญญา (มคอ.2) จะเป็นข้อมูลของหลักสูตรประกอบด้วย

หมวดที่ 1 ข้อมูลทั่วไป

หมวดที่ 2 ข้อมูลเฉพาะของหลักสูตร

หมวดที่ 3 ระบบการจัดการศึกษา การดำเนินการและโครงสร้างของหลักสูตร

หมวดที่ 4 ผลการเรียนรู้ กลยุทธ์การสอนและการประเมินผล

หมวดที่ 5 หลักเกณฑ์ในการประเมินผลนักศึกษา

หมวดที่ 6 การพัฒนาอาจารย์

หมวดที่ 7 การประกันคุณภาพของหลักสูตร

หมวดที่ 8 การประเมินและการปรับปรุงการดำเนินการของหลักสูตร

จากเอกสารดังกล่าวจะเห็นว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญาของสถาบันวิทยาลัยชุมชนมีดังนี้

- 1) การศึกษาความต้องการของผู้เรียนและชุมชน
- 2) การมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร
- 3) การทำหน้าที่อาจารย์ประจำหลักสูตร
- 4) การทำหน้าที่อาจารย์พิเศษ

การที่บุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้กับวิทยาลัยชุมชน ไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ตาม การดำเนินการและการกำกับมาตรฐานของวิทยาลัยชุมชนยังคงเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานการจัดการเรียนการสอน แนวปฏิบัติและข้อบังคับหรือระเบียบของสถาบันวิทยาลัยชุมชนที่คงยึดหลักการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานและคุณภาพ

ทั้งนี้ รายละเอียดของหลักสูตรจะเสนอสภาวิทยาลัยชุมชนพิจารณาให้ความเห็นชอบแผนการจัดการศึกษา เพื่อเสนอสภาสถาบันวิทยาลัยชุมชนพิจารณาให้ความเห็นชอบหลักสูตรการศึกษา ระดับอุดมศึกษาที่ต่ำกว่าปริญญา (อนุปริญญา) ให้สอดคล้องกับมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา กำหนด จะเห็นว่าการดำเนินการจัดการศึกษาหลักสูตรอนุปริญญา ของสถาบันวิทยาลัยชุมชน โดยวิทยาลัยชุมชนทั้ง 20 แห่ง จะดำเนินการตามหลักการ วัตถุประสงค์ของสถาบันวิทยาลัยชุมชนที่เปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา และเพื่อสร้างความเข้มแข็งของท้องถิ่นและชุมชน